

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 350/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť T. H., N., zastúpeného advokátom JUDr. L. M., P., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva nebyť stíhaný za čin, za ktorý už bol právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby podľa čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 6 Listiny základných práv a slobôd, práva nebyť opakovane súdený alebo trestaný podľa čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na obnovu konania podľa čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva slobodne prejavovať náboženstvo a vieru podľa čl. 24 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, slobody náboženského vyznania podľa čl. 15 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a slobody myslenia, svedomia a náboženstva podľa čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 18 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, základného práva nebyť nútený vykonávať vojenskú službu podľa čl. 25 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 15 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, práva nebyť podrobovaný donucovaniu narušujúcemu slobodu vyznávať alebo prijať náboženstvo podľa čl. 18 ods. 2 a 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 1 a čl. 4 ods. 4 Listiny

základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 Tos/27/2012-33 z 22. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júna 2012 doručená sťažnosť T. H., N. (ďalej len „sťažovateľ“), v petite ktorej namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 24 ods. 2, čl. 25 ods. 2, čl. 40 ods. 5 a 6, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 a 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1, čl. 4 ods. 4, čl. 15 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 5 a 6 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 4 ods. 1 a 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) a čl. 18 ods. 1 až 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Tos/27/2012-33 z 22. marca 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava (ďalej len „vojenský súd“) sp. zn. 2 T/122/76 z 23. júna 1976 bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona (č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005, pozn.), za čo bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny. Dôvodom uvedeného odsúdenia bola skutočnosť, že sťažovateľ kvôli svojmu náboženskému presvedčeniu Svedkov Jehovových odmietol vykonať vojenskú službu. Z rovnakého dôvodu bol sťažovateľ rozsudkom toho istého súdu

sp. zn. 3 T/255/79 z 3. januára 1980 odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní troch rokov. Celý trest sťažovateľ vykonal. Na základe zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov bol sťažovateľ v roku 1992 čiastočne rehabilitovaný. Vojenský súd rozsudkom sp. zn. 4 Rtv/112/91 z 27. mája 1992 pri nezmenenom výroku o vine z predchádzajúcich rozsudkov odsúdil sťažovateľa na trest odňatia slobody v trvaní šesťnástich mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jedného roka. Na sťažovateľovi však stále „visí“ vina. Keďže Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v podobných veciach vyslovil, že perzekúcia kvôli odopretiu vojenskej služby z náboženských dôvodov je porušením čl. 9 dohovoru, sťažovateľ z dôvodu, aby dosiahol úplnú rehabilitáciu, podal Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) návrh na obnovu konania „*smerujúci proti právoplatnému rozsudku Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 23. 06. 1976 sp. zn. 2 T/122/76*“. Okresný súd uznesením č. k. 6 Nt/12/2011-17 z 10. januára 2012 obnovu konania v uvedenej trestnej veci povolil a citovaný rozsudok vojenského súdu a všetky ďalšie rozhodnutia na neho nadväzujúce v celom rozsahu zrušil. Na základe sťažnosti prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava I krajský súd uznesením č. k. 23 Tos/27/2012-33 z 22. marca 2012 uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušil a zároveň zamietol uvedený návrh sťažovateľa, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku (zákona č. 301/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006, pozn.).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu boli porušené viaceré jeho základné práva a slobody. Podľa jeho názoru jadro sporu spočíva vo výklade čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7, ktorý garantuje „právo“ na obnovu konania podľa zákona a trestného poriadku príslušného štátu, ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodovanie vo veci. Za takúto novú skutočnosť sťažovateľ považuje už spomínané rozsudky ESLP. Podľa jeho názoru krajský súd v napadnutom rozhodnutí existenciu tohto práva pripúšťa iba v prípade procesných a hmotnoprávných väd dovolania (čo je ale fakticky nerealizovateľné, pretože sťažovateľ v roku 1992 dovolanie podať nemohol) alebo v prípade existencie nových skutočností alebo dôkazov (uvedené však krajský súd nezistil). Inými slovami, krajský súd

podmienky na aplikáciu citovaného článku dohovoru interpretuje tak, že nápravu vadného rozhodnutia fakticky vylučuje. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí uvádza, že novou skutočnosťou podľa § 394 ods. 4 Trestného poriadku (ako podmienkou obnovy konania) by mohlo byť rozhodnutie ESLP, avšak muselo by si týkať priamo sťažovateľa. Sťažovateľ je však toho názoru, že pokiaľ existujú porovnateľné rozsudky ESLP týkajúce sa iných fyzických osôb, nie je dôvod, aby slovenské súdy také prípady riešili v neprospech rovnako postihnutých osôb.

Sťažovateľ taktiež namietal porušenie zásady „ne bis in idem“, čo odôvodňuje tým, že *„v rehabilitačnom řízení v roce 1992 bylo spojeno řízení o prvním odsouzení z roku 1976 a druhém z roku 1980. V rehabilitačnom řízení byl vysloven nový trest při nezměněném výroku o vině z obou případů. Přitom vyslovením viny i v druhém případě byla výslovně porušena tato zásada...“*, čo je samo osebe dôvodom na povolenie obnovy konania.

Sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 1 listiny zaručujúceho rovnosť – t. j. rovnaké zaobchádzanie s osobami v rovnakom právnom postavení.

Ďalším dôvodom na povolenie obnovy konania je skutočnosť, že rehabilitačný súd potom, ako zrušil pôvodné odsudzujúce rozsudky, opomenul aplikovať čl. VI amnestie prezidenta republiky z 8. decembra 1989, čo je závažným porušením zákona.

Podľa názoru sťažovateľa novozistenými skutočnosťami sú aj tieto:

- „- není nijak doložena společenská nebezpečnost stěžovatelova jednání;*
- v rehabilitačnom řízení nebyl (a ani nemohl být) zohledněn právní náhled vyplývající ze zákona č. 125/1996 Z. z.;*
- v rehabilitačnom řízení nebylo zohledněno právo stěžovatele na použití příznivější právní úpravy podle čl. 40 odst. 6 Listiny s přihlédnutím k právu na odeprání vojenské služby z důvodu svědomí a náboženského vyznání podle čl. 15 odst. 3 Listiny a čl. 25 odst. 2 Ústavy a k právu na svobodu svědomí a náboženského vyznání podle čl. 18 odst. 1-3 Paktu, čl. 15 odst. 1 Listiny, čl. 9 Úmluvy a čl. 24 odst. 2 Ústavy.“*

Okresný súd tieto vady vzal do úvahy, ale krajský súd nie, čím porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, „právo“ na obnovu konania podľa čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7, ako aj už označené práva. Okresný súd poskytol sťažovateľovi súdnu ochranu, avšak krajský súd nie, čím došlo aj k porušeniu jeho práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 46 ods. 1 ústavy.

V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

«I. Usnesením Krajského soudu Trenčín ze dne 22. 3. 2012 č. j. 23 Tos/27/2012-33 bylo porušeno právo stěžovatele na

- spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy;*
- šetření základních prav a svobod podle čl. 4 odst. 4 Listiny;*
- soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 46 odst. 1 Ústavy;*
- znovuotevření případu podle čl. 4 odst. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě;*
- rovnost podle čl. 1 Listiny;*
- zásadu „ne bis in idem“ podle čl. 40 odst. 5 Listiny, čl. 50 odst. 5 Úmluvy a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě;*
- posouzení věci podle příznivější právní úpravy podle čl. 40 odst. 6 Listiny a čl. 50 odst. 6 Ústavy;*
- odepření vojenské služby z důvodu svědomí a náboženského vyznání podle čl. 15 odst. 3 Listiny a čl. 25 odst. 2 Ústavy;*
- svobodu svědomí a náboženského vyznání podle čl. 18 odst. 1-3 Paktu, čl. 15 odst. 1 Listiny a čl. 24 odst. 2 Ústavy a čl. 9 Úmluvy.*

II. Usnesení Krajského soudu Trenčín ze dne 22. 3. 2012 č. j. 23 Tos/27/2012-33 se zrušuje.

Stěžovateli se přiznává přiměřené zadostiučinění ve výši 1.000,- Euro, které je Krajský soud Trenčín povinen vyplatit k rukám stěžovatele do dvou měsíců od doručení tohoto nálezu.

IV. Stěžovateli se... přiznávají náklady právního zastupování...»

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že sťažnosť ako celok pôsobí zmätočne a vytvára priestor na mnohé dohady a dedukcie zo strany ústavného súdu, ktorý však v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže preskúmať len to rozhodnutie všeobecného súdu, ktorého sa z dôvodu namietaného porušenia základných práv a slobôd

domáha sťažovateľ v petite svojej sťažnosti. Hoci sťažovateľ uvádza, že proti nemu boli vedené tri trestné konania (r. 1976, 1980, 1992), z napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že o obnovu konania žiadal len v prvom prípade (r. 1976).

Sťažovateľ sa snaží o dosiahnutie úplnej rehabilitácie – t. j. zbavenia viny za trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa (právoplatných) rozsudkov vojenského súdu sp. zn. 2 T/122/76 z 23. júna 1976 a sp. zn. 3 T/255/79 z 3. januára 1980, ktorú odmietol vykonať z dôvodu svojho náboženského presvedčenia Svedkov Jehovových. Tejto viny ho nezbavil ani rozsudok vojenského súdu sp. zn. 4 Rtv/112/91 z 27. mája 1992 vydaný v rehabilitačnom konaní. Keďže ESLP v podobných veciach (týkajúcich sa iných fyzických osôb) vyslovil, že perzekúcia kvôli odopretiu vojenskej služby z náboženských dôvodov je porušením čl. 9 dohovoru, podal sťažovateľ okresnému súdu návrh na obnovu konania vedeného vojenským súdom pod sp. zn. 2 T 122/76. Okresný súd uznesením č. k. 6 Nt/12/2011-17 z 10. januára 2012 obnovu konania povolil, avšak krajský súd uznesením č. k. 23 Tos/27/2012-33 z 22. marca 2012 prvostupňové rozhodnutie zrušil a návrh sťažovateľa zamietol pre nezistenie podmienok obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku (t. j. pre neexistenciu rozhodnutia ESLP týkajúceho sa priamo sťažovateľa). Napadnutým rozhodnutím krajského súdu malo dôjsť k porušeniu „práva“ sťažovateľa na obnovu konania vyplývajúceho z čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7, od čoho odvíja aj porušenie ďalších práv uvedených v I. časti odôvodnenia tohto uznesenia ústavného súdu.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol:

«Ustanovenie čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 vyššie citovaného Dohovoru vyjadruje možnosť obnovy konania, ako výnimky z ods. 1 vyššie citovaného ustanovenia a neprípustnosti stíhania a potrestania, ak v tej istej veci už bolo právoplatne rozhodnuté. Predmetné ustanovenie Dohovoru pod pojmom obnova konania nemá na mysli len obnovu konania v zmysle nášho Tr. por. (vrátane Tr. por. účinných do 31. 12. 2005), ale obnovu konania všeobecne, z dôvodov jednak skutkových alebo procesných. Takto formulovanej možnosti „otvorenia“ právoplatne skončenej veci bol potom daný výraz aj v Ústave Slovenskej republiky, kde v čl. 50 ods. 5 sa používa pojem „mimoriadne opravné prostriedky“.

Ďalej je potrebné poukázať na to, že citované ustanovenie Dohovoru výslovne odkazuje na zákon a Trestný poriadok príslušného štátu, pričom v Trestnom poriadku je daný tomuto výraz v ustanoveniach o mimoriadnych opravných prostriedkoch – 8. hlava III. časti Tr. por., kde najmä procesné vady a hmotnoprávne vady, vrátane väd týkajúcich sa trestu, môžu byť dôvodom na dovolanie (predtým sťažnosť pre porušenie zákona) a až skutkové vady v prípade nových skutočností, alebo dôkazov týkajúce sa ako výroku o vine tak, aj výroku o treste, môžu byť podmienkou pre obnovu konania.

Pod pojmom podstatná chyba v predchádzajúcom konaní nemožno mať na mysli použitie nesprávnej právnej kvalifikácie na základe nesprávneho právneho názoru, hoci by to aj vyplývalo z nesprávnej aplikácie do úvahy prichádzajúcich predpisov, vrátane medzinárodných dohôd. Iný výklad by bol v rozpore s podmienkami obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Tr. por. Obnova konania, ako jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov sa podľa § 394 ods. 1 Tr. por. povolí na základe zistenia nových skutočností alebo dôkazov súdu skôr neznámych. V rámci konania o návrhu na obnovu konania preto súd nie je oprávnený skúmať procesnú správnosť pôvodného postupu konania ani správnosť pôvodných právnych záverov. Výnimka je prípustná len podľa § 394 ods. 4, 5 Tr. por. (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa však podľa názoru krajského súdu musí týkať predmetnej veci a odsúdeného a právoplatný rozsudok o tom, že policajt, prokurátor, sudca alebo prísediaci v pôvodnom konaní porušením povinností spáchali trestný čin). Súd prvého stupňa si svojim rozhodnutím prakticky predčasne „osvojil“ kompetencie tohto Európskeho súdu, pričom v konaní o obnove konania negatívne dôsledky vyššie uvedených súdnych rozhodnutí nemožno inak napraviť.

Z uvedených dôvodov dospel preto krajský súd k záveru, že súd prvého stupňa svojim rozhodnutím pochybil, pretože v predmetnej trestnej veci neboli zistené podmienky pre povolenie obnovy konania v dôsledku čoho zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu a návrh odsúdeného na obnovu konania zamietol.»

Podľa čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.

Podľa čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 ustanovenia predchádzajúceho odseku nie sú na prekážku obnove konania podľa zákona a trestného poriadku príslušného štátu, ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodovanie vo veci.

Podľa § 393 ods. 1 Trestného poriadku ak sa skončilo trestné stíhanie vedené proti určitej osobe právoplatným rozsudkom, právoplatným trestným rozkazom alebo právoplatným uznesením, možno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať, len ak bola povolená obnova konania.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samej osobe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Podľa § 394 ods. 4 Trestného poriadku skutočnosťou skôr neznámou podľa odsekov 1 až 3 je aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého rozhodnutím prokurátora alebo súdu Slovenskej republiky alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody obvineného, ak negatívne dôsledky tohto rozhodnutia nemožno inak napraviť.

Ústavný súd konštatuje, že čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 nemožno aplikovať na súdne konania, ktoré boli právoplatne ukončené pred tým, ako sa tento právny predpis stal pre Slovenskú republiku platným, resp. záväzným. Pre Slovenskú republiku (ako nástupnícky štát Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) dohovor nadobudol platnosť 18. marca 1992 a protokol č. 7 nadobudol platnosť 1. júna 1992. V posudzovanom prípade je teda

nereálne, aby ESLP vydal rozhodnutie, ktorým by bolo možné obnoviť trestné konanie (pre účely „zbavenia“ sťažovateľa viny, pozn.) právoplatne ukončené súdom Slovenskej republiky ešte v 1976, a teda aby bola poskytnutá ochrana „právu“ sťažovateľa podľa čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7, porušenie ktorého namieta. Inými slovami, podmienka obnovy tohto trestného konania podľa v súčasnosti účinných ustanovení Trestného poriadku spočívajúca vo vydaní rozhodnutia ESLP (bez ohľadu na to, akej fyzickej osoby sa týka) nemôže byť reálne splnená.

Ústavný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 14/97 z 21. mája 1998, že *«opätovné uznanie obvineného za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona je porušením zásady „ne bis in idem“»*. Námietka porušenia tejto zásady smerujúca výlučne ku konaniu z r. 1976 však zo strany sťažovateľa vyznieva nelogicky, keďže vtedy bol zo spáchania uvedeného trestného činu uznaný vinným prvýkrát.

Rovnaké závery o neaplikovateľnosti čl. 4 ods. 2 protokolu č. 7 však platia aj pre trestné konanie právoplatne ukončené v r. 1980.

Z dokumentov predložených sťažovateľom nemožno zistiť, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok vojenského súdu sp. zn. 4 Rtv/112/91 z 27. mája 1992 (obsahujúci dva výroky o vine sťažovateľa za ten istý trestný čin) vydaný v rehabilitačnom konaní, a zároveň z nich vyplýva to, že sťažovateľ o obnovu tohto konania ani nežiadal. Podľa názoru ústavného súdu by však ani v prípade, ak by (teoreticky) bola povolená obnova tohto konania z dôvodu porušenia zásady „ne bis in idem“, nebolo možné reálne dosiahnuť účel sledovaný sťažovateľom – t. j. iné rozhodnutie o vine, presnejšie, rozhodnutie, ktoré by ho zbavilo viny, resp. ktorým by bol úplne rehabilitovaný, pretože, ako bude uvedené ďalej, skutok, ktorého sa dopustil, bol v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy bez akýchkoľvek pochybností považovaný za trestný čin.

V rozhodnom čase (r. 1976 aj r. 1980) práva a povinnosti občanov upravovala Ústava Československej socialistickej republiky č. 100/1960 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava č. 100/1960 Zb.“).

Ústavný súd nemá právomoc skúmať a rozhodovať o porušení základných práv a slobôd, ktoré nastalo pred dňom, keď bol ústavný súd konštituovaný a keď nadobudol účinnosť zákon o ústavnom súde, t. j. pred 15. februárom 1993 (pozri napr. I. ÚS 34/02, I. ÚS 74/02, I. ÚS 49/93, I. ÚS 15/97, I. ÚS 19/00).

Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva:

Platná a účinná zákonná právna norma nie je niečo, čo je k dispozícii orgánom ju aplikujúcim. Tieto orgány sú právnou normu povinné aplikovať. V teórii ústavného práva i v slovenskom ústavnom systéme sa uplatňuje tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnou normu sa orgán ju aplikujúci musí pozeráť ako na súladnú s ústavou dovtedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť (mutatis mutandis III. ÚS 274/07).

Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie... Preskúmanie zákonnosti (a aj ústavnosti, pozn.) napadnutého (právoplatného) rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, musí preto vychádzať z právneho stavu platného v čase, keď došlo k vydaniu napadnutého rozhodnutia, prípadne keď sa uskutočnilo konanie, ktoré mu predchádzalo... Relevantná časť v rozhodnom čase (1981) platného práva nevykazuje ani podľa vtedy platných medzinárodných štandardov znaky neznesiteľnej nespravodlivosti, ktoré by súdy dnes mohli a museli zohľadniť, pretože aj v iných členských štátoch Rady Európy existoval trestnoprávny postih za nenastúpenie vojenskej služby (podobne III. ÚS 165/05).

V intenciách uvedeného ústavný súd nepovažuje právne posúdenie veci krajským súdom za ústavne neudržateľné. Naopak, sťažnosť sťažovateľa (v znení, v akom bola predložená) je ako celok zjavne neopodstatnená, a keďže ústavný súd už pri jej predbežnom prerokovaní nezistil žiadnu možnosť porušenia označených základných práv a slobôd, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (podobne I. ÚS 66/98), podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na uvedené nebol dôvod zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012